

Posudek na bakalářskou práci

Tomáš Zajíc

Autorita vedoucího v (skautském) oddílu ve srovnání s autoritou rodičovskou

Předkládaná práce se zabývá tématem autority se zaměřením na srovnání autority rodiče a autority vedoucího oddílu. Kromě úvodu a závěru má práce 5 kapitol. První tři se zabývají obecně autoritou z různých hledisek, čtvrtá kapitola teoreticky rozebírá problematiku rodičovské autority a autority vedoucího a pátá kapitola zpracovává výsledky dotazníkového šetření mezi rodiči a vedoucími.

V úvodu autor uvádí zdroje motivace k sepsání práce na téma autority – jde o osobní zkušenost s rolí rodiče i vedoucího a o pohled dnešní společnosti na autoritu. Úvod celkem jasně vymezuje problematiku práce, uvádí základní hypotézu, i když ta sama je formulována poněkud nešťastně: „*(role rodiče a vedoucího) se neliší ani tolik v metodě, jako ve vnitřním přístupu k dítěti, a ten pak následně ovlivňuje výběr metod pro vedení*“ První část hypotézy říká, že role rodiče a vedoucího se neliší v metodě, druhá část říká, že metody vycházejí z odlišného přístupu k dítěti a tudíž se nejspíš budou něčím odlišovat. Problém zde nevidím věcný, ale formulační – autor na tomto místě i jinde v práci své myšlenky formuluje natolik komplikovaně, že uniká jejich smysl a často není jasné, co chtěl autor svou formulací říci.

V první kapitole autor na základě odborné literatury definuje různá pojetí autority. Cituje řadu zdrojů od soudobých prací až po starodávne texty (Tao te t'ing). Přehled je zajímavý a podnětný, na druhou stranu zde chybí naprosto jasné a přehledné shrnutí, jaké pojetí autority je pro autora závazné. Pokus o takovéto shrnutí je pravděpodobně na straně 14, nicméně ani zde nejde o jasné vymezení pojmů. Problém je i v tom, že autor vedle sebe staví teze a myšlenky, které si vzájemně odporují (např. vliv anonymní autority ve Frommově pojetí a vedle toho teze Arendtové, že autorita vyžaduje poslušnost, s níž si lidé uchovávají svobodu, vztah autority a násilí apod.) bez podrobnějšího výkladu, jak jim ve vzájemném srovnání rozumět.

Ke kapitole mám mimo výše uvedené řadu dalších dílčích výhrad. Jednou z nich je, že autor předkládá řadu nijak nepodložených poměrně kategorických soudů (např. na str. 4.: „*Ve jménu „svobody“, která je dnes pro většinu lidí společně se zdravím naprosto rozhodující hodnotou*“, str. 4., pozn. 3: „*A byznys, to jsou dnes především děti a jejich přání a tužby*“) Nejde o to, že by uvedené výroky byly nepravdivé, ale o to, že autor je nijak nedokládá (např. vhodnými citacemi) a považuje je za samozřejmé.

Dále mám určité pochybnosti o správnosti výkladu některých textů, zejména Ericha Fromma a Radima Palouše. V prvním případě (str. 5) autor konstatuje, že „*E. Fromm používá slova „zdá se“ proto, že se to tak jeví společnosti, ve které žije. Sám pochopitelně dobře ví – a upozorňuje na to nejen v této pasáži – že pokud někdo nabyl dojmu že je od autority oproštěn, byl by naopak autoritě zcela podroben*“. Není jasné, na základě čeho autor takto usuzuje, v textu samotném uvedenou myšlenku nevidím. Ve druhém případě (str. 13 – 15) mi ve výkladu Paloušova textu chybí myšlenka, že hlavní oporou autority učitele je společná cesta k pravdě („*neustálé obracení k pravdě věci samé*“).

Další výhradu mám k poznámce 20 na straně 12. Zde se autor pouští na velmi tenký led, když uvádí, že „*bytí člověka a pravděpodobně všech živých bytostí, tak, jak ho známe, je na naslouchání závislé ...*“. Uvedená teze by si zasloužila podrobnější výklad, protože v běžném

slova smyslu je nepravdivá (o naslouchání živých bytostí lze uvažovat možná v buddhistickém pojetí).

Druhá kapitola se zabývá autoritou z pohledu toho, kdo autoritu přijímá. Tento přístup je cenný a přínosný, domnívám se však, že by zde opět mělo být jasněji vymezeno, co má autor na mysli. Na jedné straně se autor zabývá autoritou, na druhé straně motivací jednání člověka, a není úplně jasné, jaký je vztah těchto dvou pojmů.

Jako i jinde v práci se zde objevují rozpory v tezích, které autor zastává: Např. na straně 21 v posledním bodu a v poznámce 39 se píše o působení autority proti našemu přesvědčení a svobodě, což je ovšem v rozporu s jinde vyjádřenou myšlenkou, že autoritu přijímáme svobodně a dobrovolně.

Díličí výhrady mám rovněž k prostřednímu odstavci na straně 19: jednak jsou zde uvedeny zbytečné a matoucí přívlastky („svět přírody, charakteristický vládou života“) místo přesnějšího vysvětlení, jednak bych zde rozlišil vliv lidí, kteří mě obklopují od vlivu společnosti, ve které žiji (ve smyslu mediálních a podobných autorit nebo anonymní autority ve Frommově smyslu)

Třetí kapitola je nazvaná „Co se děje s autoritou“. Autor zde pravděpodobně zamýšlel podat rozbor či zprávu o vztahu současné společnosti k autoritě. Takový rozbor však kapitola neobsahuje, místo něj uvádí několik citací současných autorů, z nichž některé se dotýkají tématu práce. Samotné citace jsou vesměs povrchní a nijak se nesnaží popisované jevy vysvětlit a rozebrat.

Kapitola budí dojem nedokončenosti, chybí zde aspoň základní zhodnocení současného stavu autority ve společnosti a určitý vhled do problematiky (např. otázka, zda člověk autoritu potřebuje či nikoli a jak se to odráží v současné společnosti).

Čtvrtá kapitola je zaměřena na autoritu rodiče a autoritu vedoucího. Tuto kapitolu považuji za zdařilou, autor dobře vybral literární zdroje, které jsou zaměřeny zejména prakticky, ale v obou případech s hlubokým vhledem do řešené problematiky.

Drobné připomínky mám k několika formulacím: pozn. 46 na str. 27 nesouvisí s textem, na který se odkazuje, poslední věta na straně 29 je formulována natolik krkolomně, že se ztrácí její význam, na straně 33 se doporučuje pravidlo dělení třemi, aniž by bylo vysvětleno, o co jde, v další větě není jasné, proč by měl vznikat chaos.

Pátá kapitola obsahuje praktickou část. Samotný obsah kapitoly je zajímavý podnětný a přináší řadu cenných údajů a výsledků. Připomínky mám zejména ke struktuře celé praktické části a doporučoval bych tuto část členit podrobněji a přehledněji, např. na 4 části:

1. Formulace hypotéz – rekapitulace a přesná formulace všech hypotéz, se kterými autor pracuje.
2. Materiál a metodika práce – jaké zdroje informací autor použije a proč, jakým způsobem je vyhodnotí.
3. Tabulka výsledků.
4. Komentář k výsledkům.

Ad 1. Hypotézy jsou v práci formulovány, souhrnně je jich většina uvedena v kapitole 5.2, přesto by bylo vhodnější uvést je na začátku praktické části.

Ad 2. Příloha uvádí text dotazníku a základní údaje o respondentech. V práci zcela chybí metodika a vysvětlení, proč autor zvolil formu dotazníku a podle čeho formuloval jednotlivé otázky, chybí též popis způsobu zpracování dat.

Ad 3. Tabulka výsledků v práci chybí, myslím, že by bylo přínosné uvést ji např. v příloze.

Ad 4. Komentář k výsledkům je podrobný a kvalitně zpracovaný.

Mimo připomínky ke struktuře mám jednu významnou a několik drobných poznámek. Za zásadní považuji to, že autor jasně nevymezil pojetí autority, se kterým pracuje v dotazníku. Z ostatní připomínek bych zmínil tezi na straně 47, „*Dále pak je tento „souboj“ cenným poznáním v realitě dravého a neútluného světa*“ – Myšlenka, že svět je dravý a neútluný, není nijak vysvětlena a podložena a takto formulována působí jako klišé. Na straně 49 a 50 jsou odpovědi z dotazníku vztahující se k první hypotéze, tyto odpovědi ji však nijak nepodporují (ani s ní nejsou v rozporu).

Druhá část kapitoly 5 se věnuje zhodnocení rozhovorů s respondenty, tuto kapitolu považuji za zdařilou a dobře zpracovanou.

V závěru autor shrnuje a hodnotí výsledky své práce, naznačuje též možnosti, jak uvedenou problematiku dále rozvést (např. zahrnout do výzkumu pohled dětí).

Celkové hodnocení:

Autor prokázal schopnost samostatně zpracovat zvolené téma, využít vlastní zkušenosti a odbornou literaturu.

Práce přináší řadu zajímavých a podnětných myšlenek a informací, bohužel jsou tyto myšlenky často velmi složité a nejasně formulovány a práce tím ztrácí na jasnosti a konkrétnosti.

Z obsahového hlediska je možné práci rozdělit na tři části – obecná teorie (kapitola 1 – 3), porovnání autority rodiče a vedoucího (kapitola 4) a praktická část (kapitola 5). Uvedené tři části na sebe v práci příliš nenasazují a s výjimkou doplnění některých hypotéz není zřejmé, jak praktická část využívá výsledky a poznatky z předchozích částí práce.

Po formální stránce je práce kvalitně zpracovaná, neobsahuje pravopisné chyby ani překlepy, má rozsáhlý systém poznámek a dobře zpracovaný seznam literatury.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji klasifikační stupeň **dobře (C)**.

Otázky:

- 1) Jak byste mohl výsledky vaší práce uplatnit v praxi?
- 2) Jaký další výzkum by mohl na práci navazovat?
- 3) Může práce nějakým způsobem přispět k diskuzi o roli autority v dnešní společnosti?

V Praze 9. ledna 2009

Vít Růžička